

[autismebladet]

LANDSFORENINGEN AUTISME
MEDLEMSBLAD NUMMER 1 - 2022

Retssikkerhed

- Læs virkelighedens historier
og mød Monica, Nanna, Christian og Magnus

SIKON 2022

Den 25. og 26. april i Odeon i Odense.

Mød vores keynote speakers!

Peter Vermeulen

Autism and sexuality

Christian A. Stewart-Ferrer

'Højt fungerende' autisme, seksualitet
og kønsidentitet

Wenn Lawson

The Intersectionality of autism,
gender and sexuality

Peter Lund Madsen

Den autistiske hjerne
- muligheder og udfordringer

Annonce Tilmeld dig nu på www.sikon.dk

Indhold

4 Indlæg af Landsforman Kathe Johansen

6 Retssikkerhed: den grundlæggende ret til sikkerhed for loven

10 "Vi skal redde retssikkerheden op fra det dybe vand"

13 Svar fra lokalpolitikere

20 Efter ændret afgørelse kom Nanna i specialskole

22 En kamp for datterens rettigheder

24 Lang vej til støtte til Magnus i skolen

26 Spørg socialrådgiveren

28 Medlemshistorie - Naturen skal være for alle

30 Medlemshistorie - Mit eget sted

32 Mød foreningen

34 Find din kreds

MEDLEMSBLAD NR. 1 - 2022

Ansvarshavende redaktør

Kathe B. Johansen

kathe.johansen@autismeforening.dk

Redaktion

Kathe B. Johansen

Fie Hviid Olesen

Layout og grafik

Sarah Kirkegaard

Medlemsbladet udgives af Landsforeningen Autisme

Vil du have en annonce i Autismebladet?

Kontakt: Kursus@autismeforening.dk

Annoncer og artikler fra samarbejdspartnere og annoncører i Autismebladet er ikke nødvendigvis udtryk for Landsforeningen Autismes holdninger

Indlæg, kommentarer, bidrag mv. bedes sendt til kathe.johansen@autismeforening.dk
Bladet sendes gratis til Landsforeningen Autismes medlemmer

En borgerrådgiver i alle kommuner er en start til at sikre bedre retssikkerhed

Når kommunerne træffer afgørelser om individuel støtte til børn, unge og voksne med autisme, sker der mange fejl. Det er et alvorligt retssikkerhedsmæssigt problem. Over halvdelen af klagesager på børnehandicapområdet bliver omgjort - altså enten hjemvist til genbehandling i kommunen eller at Ankestyrelsen ændrer/omgør afgørelsen. På voksenhandicapområdet ser det omtrent lige så skidt ud med op mod 46 % af hjemviste og ændrede sager.

Vi er alle dækket af retssikkerhedsloven, når vi ansøger om ydelser i kommunen i sociallovgivningen og dele af beskæftigelseslovgivningen. Kort opsummeret giver loven ret til hurtighed i afgørelser, ret til indflydelse og ret til helhedsvurdering og rådgivning. Det vil sige, at der i lovgivningen er en række hensyn og garantier, som man som borger kan forvente at blive mødt med i mødet med myndighederne. Det er dog en vanskelig størrelse, da det er abstrakt og forskelligt fra kommune til kommune, hvordan garantierne udmøntes. For eksempel med 'inddragelsen i egen sag'. Kommunerne har pligt til at tilrettelægge sagsbehandlingen, så borgeren kan medvirke og inddrages. Hvordan dette gøres i praksis, er der ingen regler for. Det er den enkelte kommunalbestyrelses opgave at prioritere. Samtidig er inddragelsen problematisk, når der mangler viden om autisme i kommunerne.

De mange hjemvisninger og omgørelser viser, at der grundlæggende er noget galt med forvaltningen af loven. Og det er svært for den enkelte borger i 98 kommuner at gennemskue kommunalbestyrelsens beslutninger om udmøntning af retssikkerhed. Hvor lang tid må det tage fra ansøgning til afgørelse? Det skal der ligge oplysninger om, men de ligger godt gemt på mange kommuners hjemmesider.

Hvad kan der gøres nu og her for at sikre borgernes retssikkerhed?

En borgerrådgiver i alle kommuner er en start. I forhold til kommunalbestyrelsesloven § 65e, defineres borgerrådgivningen som en slags kommunal ombudsmand, som yder vejledning og rådgivning af borgerne. Herunder at bistå borgerne, når kommunikation med forvaltningen går i hårdknude, eller når en borger vil klage over en afgørelse. Samtidig er borgerrådgiverens opgave at føre tilsyn med kommunens administration, herunder at undervise og rådgive kommunens sagsbehandlere. I mange kommuner henvises til en borgerrådgiver, som ikke har tilsvarende funktion i forhold til de beskrevne funktioner i Kommunalstyrelsesloven § 65e. På hjemmesiden "[Justitia-int.org/retssikkerhedskort/](https://www.justitia-int.org/retssikkerhedskort/)" ligger et fantastisk kort over hvilke kommuner, som har en borgerrådgiver efter lovens forskrifter, samt oplysning om omgørelsesprocenter, retshjælpemuligheder og whistleblowerordninger.

Vi ved, at forudsigelighed og forventningsafstemning er vigtigt, når man har autisme. Det giver ro og overblik. Lovgivningen forventer, at kommunalbestyrelserne tager stilling og formidler deres strukturer i lovgivningen. Det bør ikke være svært og vil være en stor hjælp for alle, at oplysningerne om sagsbehandlingstid, og hvordan man kan forvente at blive inddraget i egen sag bliver tilgængelige. Og så skal autismefagligheden styrkes.

RETSSIKKERHED

Af Fie Hviid Olesen, Journalist

“Helt grundlæggende er retssikkerhed: at man har ret til noget efter loven, og at man så rent faktisk får det, man har ret til og brug for. Men begrebet ’retssikkerhed’ er samtidig meget abstrakt. I virkeligheden bør vi bare snakke mere om indholdet af de rettigheder, vi har, og den sikkerhed der i praksis er for at få rettighederne opfyldt.”

Det er den korte beskrivelse af begrebet ’retssikkerhed’ af Nikolaj Nielsen fra Institut for Menneskerettigheder.

Retssikkerhedsloven blev indført i 1998 og har til formål at sikre borgerens rettigheder og indflydelse, når de sociale myndigheder behandler sager. Ifølge Nikolaj Nielsen er der flere vigtige principper i loven.

”I retssikkerhedsloven har vi blandt andet: retten til hurtighed i sagsbehandlingen, ret til medvirken og ret til helhedsvurdering og rådgivning. Det er principper, som skal følges, når sager behandles. Men det store problem er, at der ikke rigtig er konsekvenser, hvis de rettigheder ikke overholdes,” siger Nikolaj Nielsen.

Ankestyrelsens nyeste rapport over klagesager på socialområdet i 2020 viser:

Hele 36 % af sagerne blev omgjort og 64 % blev stadfæstet i Ankestyrelsen. Det er lidt bedre end i 2019, hvor 41 % af sagerne blev omgjort.

På børnehandicapområdet ser det endnu værre ud. Her blev 52 % af sagerne omgjort i 2020, og der var dermed fejl og forkerte afgørelser i over halvdelen af sagerne. 48 % blev stadfæstet.

Også på voksenhandicapområdet er tendensen det samme. Her blev hele 42 % af sagerne omgjort i 2020 og 57 % blev stadfæstet.

For mange mennesker med autisme og deres familier er mødet med det offentlige en svær oplevelse, hvor de ofte ikke føler sig hørt. Og tallene taler også for, at der er problemer med retssikkerheden i Danmark.

Over halvdelen af sager på børnehandicapområdet bliver omgjort.

De nyeste tal fra Socialministeriet fra 2021 viser, at der stadig er mange fejl og mangler i sagsbehandlingen i kommunerne. Når man klager over en kommunal afgørelse på socialområdet, så er det Ankestyrelsen, der behandler klagen. Omgørelsesprocenten i styrelsen viser, hvor mange sager, der ændres, ophæves eller hjemvises.

Tal fra Ankestyrelsen viser, at mellem hver tredje og over halvdelen af sagerne på socialområdet har så store fejl eller forkerte afgørelser, at de ændres eller sendes tilbage til kommunen til genbehandling. Og det er bare de sager, der klages over.

Retssikkerhed

- er den grundlæggende ret til sikkerhed for loven

”Der er utroligt mange klagesager – især på børnehandicapområdet – som bliver hjemvist og omgjort. Det tyder jo på, at der grundlæggende er noget helt galt. Samtidig er der formentlig mange, som ikke har overskud til at klage. Der er et stort mørketal. For det er ikke til at tro, at der slet ikke er fejl i de sager, der ikke klages over,” siger Nikolaj Nielsen.

Det understøttes af rapporten ”Retssikkerhed for udsatte borgere” fra Embedsværket fra 2020. Her er de seneste års tal og undersøgelser blevet analyseret. Blandt andet beskriver rapporten, at Ankestyrelsen har undersøgt omfanget af alvorlige fejl i stikprøver af de afgørelser, der ikke bliver klaget over af borgerne.

”De undersøgelser viser, at mere end 25 % af de sager, som borgerne ikke havde klaget over, indeholdt så mange fejl, at de ville være blevet omgjort, hvis borgeren havde klaget. For et enkelt område var der fejl i 55 % af de sager, som blev gennemgået i stikprøven,” står der i rapporten.

Det er dog ikke bare tal, men virkelige mennesker, som gang på gang må vente længe på den støtte, de har ret til og søgt om. Og det kan have store konsekvenser for den enkelte.

Hvad siger loven?

- Retssikkerhedsloven § 1 det er formålet med loven, at sikre borgerens rettigheder og indflydelse, når de sociale myndigheder behandler sager.
- Retssikkerhedsloven § 3 myndigheden skal behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt
- Retssikkerhedsloven § 4 borgeren skal have mulighed for at medvirke i egen sag
- Retssikkerhedsloven § 5 kommunen skal behandle spørgsmål om hjælp efter alle muligheder indenfor den social lovgivning og vejlede om evt. andre muligheder.
- Retssikkerhedsloven § 10 kommunen har ansvaret for at en sag er tilstrækkeligt oplyst

Lang sagsbehandling giver problemer

En afgørelse træder i kraft, når den er taget af myndighederne. Det betyder, at man om borger mister sin støtte eller ikke får den støtte, man har søgt om, hvis det besluttes i kommunen. Og at man må undvære støtten, mens en klagesag behandles i Ankestyrelsen.

”Som det er i dag, så går det ud over borgerne, når de klager over en afgørelse, fordi det forlænger deres sagsbehandlingstid. For mange borgere er det jo en akut sag, hvor de har brug for hjælp lige nu og her, men hvis kommunerne ikke oplyser sagen korrekt, så bliver den hjemvist af Ankestyrelsen, uden at der tages stilling til selve afgørelsen. Det ender med, at borgerne må gå i mange måneder og vente på, at kommunen så genbehandler sagen. De risikerer at få det meget værre eller få økonomiske problemer, fordi de i mellemtiden ikke får den hjælp, de har brug for,” siger Nikolaj Nielsen fra Institut for Menneskerettigheder.

Ifølge rapporten ”Retssikkerhed for udsatte borgere” fra Embedsværket fra 2020, drejer det sig ofte om en forskel på flere måneder, der bliver lagt til sagsbehandlingstiden.

Sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen for 2020 var i gennemsnit:

- Kommunale social- og beskæftigelsessager: 17,5 uger i gennemsnit

- Klagenævnet for Specialundervisning : 23,5 uger i gennemsnit

Kilde: Ankestyrelsen

”Når en dårligt oplyst sag hjemvises, skal borgeren vente yderligere 6-8 måneder uden hjælp eller med den forkerte hjælp. I praksis betyder det, at kommunen alt andet lige har en besparelse i perioden, hvor hjælpen ikke ydes,” står der i rapporten.

Det rammer borgerne hårdt. Børn, unge og voksne med autisme og deres familier risikerer at få det endnu dårligere, blive ramt økonomisk eller bryde helt sammen, fordi de ikke får den rette støtte.

”I mange af de sager, der klages over er hastighed en afgørende faktor for, at de får den hjælp, de har brug for. Der er det ekstra problematisk, når et barn f.eks. er nødt til at blive i et forkert skoletilbud, fordi en sag trækker ud, hvis kommunen oplyser den forkert, og borgerne klager over det,” siger Nikolaj Nielsen fra Institut for Menneskerettigheder.

Ifølge ham, er en af mulighederne, at man kigger på beføjelserne i Ankestyrelsen.

”Jeg mener, at det burde være muligt for Ankestyrelsen at se på selve afgørelsen – f.eks. om merudgifter eller tabt arbejdsfortjeneste – og så tage en midlertidig beslutning, så borgerne kan få en afgørelse, de kan bruge til noget. Efterfølgende kan de så sende sagen til genbehandling i kommunen for at sikre de rigtig oplysninger, og hvis det får betydning for afgørelsen, så kan de tage den op igen. Det vigtigste er, at vi ikke efterlader borgerne uden støtte i den periode, hvor en sag genbehandles,” siger han.

Ankestyrelsen har som målsætning, at sagsbehandlingstiden skal nedsættes til 13 uger i 2022.

SVÆRE FØLELSER // GRÆNSER // UNGDOMSPANELET

Megafon

PODCAST

FRA DIN ANDEN
VERDEN

Megafon – podcast fra din anden verden består af tre forskellige podcast-serier: Svære følelser, Grænser og Ungdomspanelet. Alle afsnit er produceret med støtte fra TrygFonden. Husk også at følge podcastens Instagram profil “megafonpodcast”, hvor der deles indhold om afsnittene.

LANDSFORENINGEN AUTISME
MED STOTTE FRA **TrygFonden**

Vi skal redde retssikkerheden op fra det dybe vand

Af Monica Lylloff

’Retssikkerhed’ er et af de begreber, der ofte nævnes i debatten om situationen for mennesker med handicap, psykisk sårbarhed og pårørende. Nærmere præcist manglende retssikkerhed.

At sikre retssikkerhed betyder ikke, at vi borgere altid skal have ret. Retssikkerhed betyder, at vi som borgere må have en berettiget forventning om og kunne stole på, at myndighederne overholder gældende lov og principper. Retssikkerhed er kort og godt det, der skal beskytte hver enkelt borger mod vilkårlige og uforudsigelige overgreb og indgreb fra de offentlige myndigheder.

Det skal være muligt for hver enkelt borger at kende og forudse sine rettigheder og forpligtelser, og myndighedernes afgørelser skal træffes på baggrund af loven og være i overensstemmelse med både lovgivning og grundlæggende retsprincipper.

Retssikkerhed i sagsbehandlingen sikres bl.a. ved regler om partshøring, aktindsigt, klagevejledning og begrundelsespligt.

Desværre glimrer retssikkerhed ved sit fravær, når det gælder handicapområdet.

“ I stedet for sikkerhed hersker usikkerhed og frygt og i stedet for overholdelse af lovgivning, hersker fejl og ulovligheder. ”

Et tegn på dette er de såkaldte omgørelsesprocenter, det vil sige, hvor mange af kommunens afgørelser, der bliver ændret i Ankestyrelsen. I 2020 blev 52% af klagesagerne på børnehandicapområdet ændret, mens det gjaldt 42,4% på voksenhandicapområdet. Stikprøver i ikke-påklagede afgørelser ude i kommunerne har vist fejl eller ulovlige afgørelse i 25-50% af sagerne.

Det er mørketallet. Bag tal og fejl gemmer sig menneskeskæbner. Det handler om menneskers liv og ofte en hel families eksistensgrundlag.

Min familie har selv bidraget til sager i mørketallet. En af sagerne omhandlede en specialklapvogn. Min datter har bl.a. cerebral parese og hydrocephalus (for meget vand i hovedet), og da hun var mindre, havde hun brug for god støtte i en klapvogn, for hun kunne ikke holde sit hoved. Vi blev anbefalet at søge om en specialklapvogn i kommunen. Det gjorde vi så. Da vi ikke havde hørt noget i 6 måneder, ringede jeg til kommunen for at høre, hvad status var på vores ansøgning. Sagsbehandler svarede, at hun vist havde glemt ansøgningen. Men nu var det blevet vinter og derfor ifølge hende for koldt at køre i klapvogn. Derfor så hun ikke nogen grund til at behandle vores ansøgning lige foreløbig. Sagen nåede aldrig Ankestyrelsen, for vi fik “kæmpet” os til en bevilling.

Et andet eksempel var, da kommunen ud af det blå skar i den tabte arbejdsfortjeneste, jeg havde fået bevilget på baggrund af vores tvillingers behov, og som gjorde, at jeg kunne passe både vores døtre, vores søn og et arbejde 20 timer om ugen. Men kommunen mente pludselige noget andet uden at have en knage at hænge deres vurdering på end, at vi var to forældre. Hvilket vi havde været hele

Vi har i #enmillionstemmer indtil videre indsamlet 738 vidnesbyrd, der fortæller om den manglende retssikkerhed og de menneskelige konsekvenser. Her er et par af dem:

“Kommunen kunne på over 5,5 år ikke nå at bevillige tabt arbejdsfortjeneste, hjemmetræning, aflastning og merudgifter. Retten har afgjort, at kommunen ikke er erstatningsansvarlig, da kommunen havde travlt i afdelingen, ikke havde kvalificerede medarbejdere og samtidig fandt kommunen lovgivningen kompliceret.” - Forældre til barn med hjerneskode

“Mine forældre har været i kamp med kommunen de sidste 30 år, og jeg har i dag taget over, både omkring min søster og min bror. Mine forældre magter det ikke længere. Min mor er især blevet slidt ned. Hun arbejder ikke i dag, hun lider af angst, depression og er blevet kørt fuldstændig ned af så mange års kamp, når sorgen at få en handicappet burde være enkeltstående og her give plads til sorgbearbejdelse. Det kan man ikke, fordi man også skal kæmpe mod kommunen.” - Søkende til bror med handicap.

tiden. Den afgørelse knækkede vores familie totalt. Den nåede heller ikke i Ankestyrelsen, da vi brugte 1 år på at “kæmpe” os til en ny afgørelse.

Vi startede med at have fuld tillid til kommunen som offentlig myndighed. Vi havde ikke grund til andet. Men hver gang vi er blevet mødt med fejlagtig sagsbehandling, har tilliden lidt et knæk, og med tiden blev tillid forvandlet til mistillid.

De to sager fra min familie fremgår ikke af nogen statistikker, men er eksempler på den tilstand af det vilde vesten, der præger sagsbehandlingen ude i kommunerne.

Hvis man som borger ikke har mulighederne, overskuddet eller ressourcerne til at gennemskue, hvad der foregår og til at kæmpe for den hjælp, der er behov for og lovmæssigt ret til, er man fucked. Faktisk er det så galt, at man er fucked alligevel.

“ Der er brug for en kæmpe redningsvest, der kan redde retssikkerheden op fra det dybe vand. ”

En opfølgning med kommunalpolitikere

Frem mod kommunal- og regionsvalget i november 2021 skrev over 700 lokale og regionale politikere under på Landsforeningen Autismes retssikkerhedsmanifest. Vi følger op med fire af dem her.

Christopher Trung

Medlem af byrådet i Slagelse for Det Konservative Folkeparti

Hvorfor var det vigtigt for dig at skrive under på Landsforeningen Autismes retssikkerhedsmanifest?

Det er vigtigt for mig at arbejde efter retssikkerhedsmanifestet. Jeg mener, at lov er lov, og lov skal holdes.

Retten til hjælp skal komme før økonomi. Der skal være en ret til hurtig udredning, for udfordringerne forsvinder ikke af sig selv uden handling. Alle børn skal have en chance for at blive til noget og nogen, og det indebærer, at vi sikrer, at et barn med handicap får de bedste muligheder for et undervisningstilbud, der virker.

Hvilke udfordringer ser du især i forhold til retssikkerheden for mennesker med autisme og deres familier i arbejdet i kommunen?

Jeg sidder i Slagelse Byråd, hvor utallige familier de seneste år har klaget over utilstrækkelig retssikkerhed i sagsbehandlingen. Her kæmper jeg for, at retssikkerheden og borgeren kommer før systemet. Jeg ser, at der kan være udfordringer med både et stærkt arbejdspress hos sagsbehandlerne, udfordringer med kulturen, og at der i flere år har været mangel på optimal ledelseskraft til at få styr på de udfordringer

Hvordan vil du konkret arbejde for at forbedre retssikkerheden?

Jeg arbejder for at forbedre retssikkerheden. Det var min mærkesag nr. 1 til valget. Lige nu er Slagelse Kommunes dygtige borgerrådgiver og jurist, ude hos forvaltningen i kommunen for at undervise sagsbehandlerne i forvaltningsloven, for at sikre at alle som minimum har det samme udgangspunkt af viden om loven. Det er obligatorisk, og alle har taget godt imod det. Derudover vil jeg sætte ind på at fremhæve hurtighedsprincippet samt vigtigheden af at overholde sagsbehandlingsfrister. Vi skal dykke ned i, hvad det er der helt teknisk gør, at vi ikke formår at overholde sagsbehandlingstiderne

Samtidig arbejder jeg for at styrke tilliden mellem forvaltning og det politiske niveau. Det er vigtigt, at man skal kunne turde indrømme, hvis man har begået en fejl. Ikke for at man så skal dunkes i hovedet over det, men for at fejlen kan rettes. Vi er trods alt kun mennesker.

Katrine Vinther Nielsen

Medlem af byrådet i Aarhus for Enhedslisten

Foto: Lise Balsby

Hvorfor var det vigtigt for dig at skrive under på Landsforeningen Autismes retssikkerhedsmanifest?

Det var vigtigt for mig at skrive under særligt grundet ønsket om skole for alle og hurtig udredning. Jeg er til daglig skolelærer og forstår godt, at Landsforeningen Autisme har dette ønske.

Hvilke udfordringer ser du især i forhold til retssikkerheden for mennesker med autisme og deres familier i arbejdet i kommunen?

En af de udfordringer jeg ser, er inklusionen. Jeg mener, at alle børn skal have det rette skoletilbud. Det skal ikke være økonomi, der afgør, om man får det rette tilbud. For det bliver dyrere at vente. Hverken forældre, børn, lærere eller pædagoger kan holde til: "vi skal lige prøve den her indsats.. vi skal lige se tiden an... vi skal lige..."

Hvordan vil du konkret arbejde for at forbedre retssikkerheden?

Jeg vil arbejde for at børn får det rette tilbud rettidigt.

Merete Dea Larsen

Medlem af byrådet i Roskilde for Dansk Folkeparti

Foto: Steen Brogaard

Hvorfor var det vigtigt for dig at skrive under på Landsforeningen Autismes retssikkerhedsmanifest?

Der er en stor og voksende del af befolkningen, der viser sig at have nogle behov, der ikke altid kan rummes i de rammer, samfundet har opsat. Det vil aldrig være dem med autismes problem, men samfundets, da det er samfundet der skaber et mere og mere begrænsende miljø med mindre plads til forskelligheder.

Hvilke udfordringer ser du især i forhold til retssikkerheden for mennesker med autisme og deres familier i arbejdet i kommunen?

Retssikkerheden forringes, da der kommer flere og flere mennesker og sager. Dermed får man ikke nødvendigvis den hjælp, man har brug for, samtidig med at vores samfund har meget svært ved at komme tilbage til at være mere rummelige. I de tidligere dage var der plads til flere og jobs til dem, der ønskede at arbejde. Man behøvede ikke kunne alt for at få et job.

Hvordan vil du konkret arbejde for at forbedre retssikkerheden?

Jeg vil arbejde på flere fronter via alle de kanaler, jeg har mulighed for at påvirke. Det kan f.eks. være følgende (og meget andet).

- Vi skal have skabt et mere rummeligt arbejdsmarked.
- Vi skal sikre hurtigere afklaringer, så mennesker kan komme videre med den hjælp/støtte de har brug for, så de kan leve et godt liv og bidrage i samfundet.

Christoffer Buster Reinhardt

Medlem af regionsrådet i Region Hovedstaden og byrådet i Rudersdal Kommune for Det Konservative Folkeparti

Foto: pressefoto Region Hovedstaden

Hvorfor var det vigtigt for dig at skrive under på Landsforeningen Autismes retssikkerhedsmanifest?

Jeg er stor tilhænger af, at borgerne har rettigheder i mødet med det offentlige. Når det offentlige har et de facto monopol, så bliver man nødt til at presse systemet til at sætte borgerne først. Det presser man kun systemet til ved at indføre rettigheder, således at systemet bliver målt på om de overholder det og borgerne har noget at støtte sig til.

Hvilke udfordringer ser du især i forhold til retssikkerheden for mennesker med autisme og deres familier i arbejdet i kommunen?

At det ikke er et område, hvor der er tradition for at måle. Jeg tror på, at det er nødvendigt med lidt mere ensartethed, både internt i kommunen, men også på tværs af kommuner, og ikke mindst i samarbejdet mellem kommune og region. Der er så mange faldgrupper for borgerne, og det kræver virkelig, at familien er ressourcestærk, hvis man falder imellem to stole. Det skal der efter min mening laves om på.

Hvordan vil du konkret arbejde for at forbedre retssikkerheden?

Dette område har fyldt meget i valgkampen i Rudersdal Kommune. Derfor er jeg også glad for, at det er lykkedes at få et afsnit med om temaet i det politiske forståelsespapir, der som noget helt nyt danner fundamentet for konstitueringsaftalen i Rudersdal Kommune.

Giv os retssikkerheden tilbage!

Retssikkerhedsmanifestet/Landsforeningen Autisme

1 Ret til hjælp, kommer før økonomi

Økonomien i kommuner og regioner trumfer ofte borgernes behov for nødvendig hjælp - særligt på det specialiserede socialområde. Det mener jeg, bør ændres, så borgerne får den hjælp de har ret til.

2 Ret til hurtig udredning

61 % af familier med børn med autisme venter over 2 år fra der er mistanke om autisme, før de får en udredning. PPR i kommunerne får ikke henvist børnene hurtigt nok – og det forhindrer dem i at få den hjælp de har ret til og behov for i tide. Regionerne afviser ofte henvisninger til udredning fra egen læge, på børneområdet. Voksne autister løber panden mod muren, fordi autisme kan være svært at opdage hos voksne og fordomme slører billedet. Jeg mener som kommunalvalgs- eller regionsvalgskandidat, at retten til udredning skal forbedres.

3 Ret til rette hjælp og støtte, loven skal overholdes

Omgørelsesprocenterne i ankestyrelsen på sager på handicapområdet er tårnhøje. Det betyder at kommunerne alt for ofte giver afslag til borgere på hjælp de faktisk har ret til og behov for. Jeg vil arbejde for at omgørelsesprocenten for min kommune falder, og vi bliver bedre til at overholde loven

5 Ret til hjælp i hjemmet, for at forebygge anbringelser

Børn med autisme har 3 gange så stor risiko for at blive tvangsfjernet som andre børn. Ofte bliver deres autistiske træk tolket som mistrivsel – andre gange ender det med en anbringelse, fordi familien ikke fik rette hjælp og støtte i tide. Jeg vil arbejde for at forebygge anbringelser af børn og unge med autisme.

7

Ret til et hjem

Voksne autistiske bosteds-beboere mister deres hjem, når et bosted lukkes. Andre har svært ved at finde et bosted, der passer til dem og som kan blive et stabilt og blivende hjem. Jeg vil som kommunalvalgs- eller regionsvalgskandidat arbejde for bosteder nok, øget specialisering og imod lukninger af bosteder.

4

Ret til skole for alle

45 % af børn med autisme oplever lige nu ufrivilligt skolefravær, hvor de ikke kan komme i skole, fordi deres skoletilbud ikke tilbyder dem rammer, de kan trives i. Jeg vil arbejde for, at alle børn får ret til skolegang i min kommune, og at børn med autisme får adgang til den rette hjælp og støtte.

6

Ret til støtte, uden ansvarsfralæggelse

Mange autister og deres familier oplever at "falde mellem to stole", når det er uklart om de skal have hjælp af region eller kommune. Det kan skyldes uklar ansvarsfordeling mellem region og kommune – og det kan skyldes den såkaldte opgaveglidning fra region til kommune. Resultatet er at mennesker, ikke får den hjælp de har krav på – enten fordi der er tvivl om, hvem der skal udføre opgaven, hvem der har kompetencen eller tvivl om, hvem der skal betale: kommunen eller regionen. Jeg vil som kommunalvalgs- eller regionsvalgskandidat arbejde for bedre samarbejde mellem kommune og region, til gavn for personer med autisme.

Af Fie Hviid Olesen, Journalist

Når der tikker en mail ind fra det offentlige, kan det stadig mærkes i Michelle Holm Lorentsens krop, at hun og familien i et par år nu har kæmpet for at få datteren Nanna på 15 år ind i de rette skolerammer.

”Vi står med en afgørelse nu, men der er en konstant mistro. Vi tør ikke stole på, at de følger afgørelsen. Det sidder stadig i os. Jeg kan vente flere dage med at åbne en besked fra kommunen, fordi jeg får ondt i maven og frygter, hvad der står,” siger Michelle Holm Lorentsen, mor til Nanna. For hende er kampen ikke slut - det her var bare én af kampene.

Hele sit skoleliv har Nanna gået i en almen klasse, og det blev gradvist sværere for hende at være i. Efter lang tids mistrivsel fik hun i august 2020 som 14-årig en autisme-diagnose, og familiens første møde med kommunen omkring udredningen var en god oplevelse. Nanna blev hurtigt henvist og udredt. Derfor så de frem til, at Nanna også kunne få det rette skoletilbud. Men det var sværere, end de troede.

Fejl i sagsbehandlingen

Skolen gjorde, hvad de kunne, men de vidste ikke, hvordan de skulle hjælpe Nanna. Hun var i så stor mistrivsel i 7. klasse, at hun kom ind hos Børnepsykiatrisk Afdeling, som sygemeldte hende af frygt for, at hun ville udvikle alvorlig depression eller stress. På et netværksmøde i september 2020 var der da også enighed om, at hun skulle indstilles til specialskole. Men det blev hurtigt trukket tilbage igen, fordi skolen ikke havde prøvet anden støtte først. Og forældrenes protester blev overhørt.

Efter 8 ugers sygemelding kom Nanna i slutningen af 2020 tilbage 8-12 timer om ugen, hvor hun fik 1 til 1 undervisning. Men Nanna havde det forsat svært. Kort tid efter lukkede corona skolen ned, og Nanna klarede sig igennem ved at få nødundervisning på skolen sammen med kun 7 andre elever.

Foto: Privat foto

Samtidig kæmpede hendes forældre for at få hende visiteret til et specialskoletilbud. Men der var hele tiden forhindringer. De havde flere forskellige sagsbehandlere undervejs, de skulle konstant rykke for svar, og de oplevede flere gange, at der var rod i dokumenterne og forkerte informationer hos kommunen.

”Vores første sagsbehandler var god. Men pludselig var hun væk, og alle vores aftaler faldt til jorden. Derefter kunne intet lade sig gøre, og alt tog længere tid. Vi skulle selvfølgelig overholde alle tidsfrister, men kommunen overskred igen og igen svarfristerne. Det var frustrerende,” siger Michelle Holm Lorentsen.

Familien søgte en specialskoleplads til Nanna. Og i februar 2021 fik de afgørelsen fra kommunen: Nanna blev ikke visiteret til en specialskole. Argumentet var, at hun var tilbage fra sygemelding og derfor var i god udvikling. Derudover kunne hendes lærere få sparring af specialskolen i området.

Klagenævnet for Specialundervisning ændrer kommunens afgørelse

Den afgørelse var en mavepuster for familien, som alle var mærket af, at Nanna ikke havde det godt. Derfor klagede de.

Ændret afgørelse i klagenævn giver Nanna en specialskoleplads

Efter en god første oplevelse med kommunen om datterens udredning, kom det som et chok for familien Holm Lorentsen, at de efterfølgende måtte kæmpe og klage sig til en specialskoleplads til Nanna på 15 år.

”Nanna havde det rigtig dårligt, og vi begyndte at se, at det ramte hendes søster også, og os forældre var slidt helt ned. Vi kunne ikke mere. Og vi var bare vrede og helt uforstående overfor afslaget. Nanna havde jo brug for mere støtte. Så vi var nødt til at klage,” siger Michelle Holm Lorentsen.

Deres klage endte i Klagenævnet for Specialundervisning. Her fik de tre partshøringer, og de vedlagde en lægeerklæring om, at Nanna formentligt ville få det værre, hvis hun ikke fik en specialskoleplads.

Igen ventede familien på en afgørelse. Den kom fra Klagenævnet i december 2021 – ca. 10 måneder efter afslaget fra kommunen. Men afgørelsen var tydelig: ”Nanna skal visiteres til et specialundervisningstilbud målrettet normaltbegavede elever med autisme i skoleåret 2021/2022.”

Klagenævnet for Specialundervisning ændrede dermed kommunens afgørelse. Kommunen skulle nu lave en ny afgørelse om specialtilbud, og Klagenævnet understregede i afgørelsen, at: ”hvis der ikke kan findes et passende tilbud i kommunen, så må det findes i en nærliggende kommune.” Samtidig udtalte Klagenævnet kritik af, at kommunen havde lavet fejl i sagsbehandlingen.

Nu skal familien lige lande

Den ændrede afgørelse var en enorm lettelse for hele familien. Og den betød, at Nanna den 17. januar 2022 startede i 8. klasse på sin nye specialskole. Indtil videre trives hun på 20 timer om ugen, og er endda på vej op i tid. Men som familie skal de stadig lige lande i afgørelsen.

”Hun er bare glad for den nye skole. Hun føler, at hun kan være, som hun er, og at de andre forstår hende. Det er jo dejligt. Men vi har også stadig mange følelser, der lige skal falde på plads. Jeg selv fik konstateret stress i december. Min krop er i chok-tilstand over alle de kampe. Vi står stadig der, hvor det ikke helt er gået op for os endnu, at hun får den rette støtte. Jeg glæder mig bare, for hver dag hun er der, for hvad nu, hvis de kommer og tager det fra os igen,” siger Michelle Holm Lorentsen.

Familien har i gennem noget af sagen brugt en bisidder fra en af Landsforeningen Autismes kredse. Det har været en stor hjælp at have én med, som lyttede og var der for dem.

Christian Holm og hans hustru ønsker ikke, at deres datters rigtige navn bliver nævnt. Her i artiklen og i Christians bog har hun fået navnet "Naja".

En årelang kamp for datterens rettigheder sætter sine spor

Christian Holm og hans hustru har gennem tre årtier kæmpet for deres datter. Og i dag er følelserne stadig helt friske, når han fortæller deres historie.

Christians datter Naja er i dag 33 år. Som baby var hun, som babyer er flest, men i 1991 som halvandet årig fik hun de første epileptiske anfald. Det vendte op og ned på familiens liv og betød mange sygehusophold. Men det var ikke det eneste, der var anderledes ved Naja. Hun havde svært ved sociale situationer og udviklede sig ikke mentalt som andre børn. Som 20-årig fik Naja sin autisme diagnose. I dag ved familien også, at hun har ADHD og et udviklingshandicap.

"Vi kunne se, hun var anderledes. Men i 90'erne vidste man ikke meget om autisme. Vi prøvede at få hende udredt, men kommunen mente ikke, det var relevant, så vi fik afslag. Vi burde have klaget. Men vi levede bare med, at Naja havde brug for faste rammer og hjælp til at forstå andre menneskers følelser," siger Christian.

Af mange tumultariske år i Najas liv, har især skoletiden sat spor. Hun startede med fire svære år i specialklassen i den lokale folkeskole. Her var de 8 børn med forskellige udfordringer, men skolen kunne ikke rumme Naja. Hun fik skolevægning og gik fra skolen i utide. Hendes forældre gik til skoleledelsen og borgmesteren, men fik ikke hjælp. Konsekvensen var, at Naja

fik undervisning hjemme i køkkenet i ½ år. Endelig blev hun flyttet til en specialklasse i nabokommunen. Der havde hun to gode år med trivsel. Men nabokommunen besluttede brat, at de ikke havde plads længere, så hun røg tilbage i sin første skole. Her eskalerede problemerne.

"Hos nabokommunen havde hun en god klasse med forstående lærere, men det blev taget fra hende. Og den gamle skoles løsning var, at hun fik eneundervisning i en form for container, som de placerede i skolegården og indrettede til klasselokale. Den ultimative eksklusion. Alle de andre børn kunne se, at "her var én, som var anderledes". I timerne var hun sammen med en lære, men i pauserne var hun alene. Det var kaos! Naja må have følt sig så forkert. Som forældre blev vi ikke hørt," siger Christian Holm.

Naja fik det værre. Hun udviklede anfaldslidelsen PNES, som kan blive påvirket af stress og traume. Igen gik forældrene til kommunen. Men først efter i et år at have understreget, hvor galt det stod til og rykket for svar, kom Naja i specialskole.

Overgang til voksenlivet

Christian Holm og hans hustru har altid fungeret som Najas værge og sagsbehandler. Og samtidig stod de alene med at hjælpe deres

Af Fie Hviid Olesen, Journalist

besøg, løb hun efter bilen, fordi hun ville med os hjem,” siger Christian Holm med tårer i øjnene. Det privat psykiatriske hospital støttede ikke Naja pædagogisk. Og hun reagerede voldsomt. Det førte ulykkeligtvis til to anklager og domme for vold. Noget Christian ser som et svigt, da det kunne have været undgået, hvis de lyttede til forældrene og regionens psykiatere. Igen pressede forældrene på for hjælp. Til kommunen skrev de et brev, som ”kunne holde i byretten”, som Christian beskriver det. Denne gang var de klar til at klage og gå hele vejen. Det hjalp. Kort tid efter besluttede kommunen, at Naja skulle bo på et bosted.

datter op, når hun faldt sammen og ikke kunne klare mere. Især overgang fra barn til voksen var svær. Efter flere kampe om det rette STU-tilbud endte Naja et godt sted. Men så kom spørgsmålet hos forældrene: ”Hvad skulle der ske, når hun blev voksen?”

”Da hun var 18-20 år, ventede vi på at finde ud af med kommunen, hvad der nu skulle ske? Hvad med at flytte hjemmefra? Men der var ingen dialog. Det var hele tiden os, der pressede på. Det var ikke holdbart, at hun boede hjemme, men der skete ingenting i kommunen. Vi ventede bare. Til sidst krævede vi en snak med dem. Deres forslag var, at hun kunne bo på det lokale plejehjem. Der blev vi vrede,” siger Christian Holm.

Kommunen endte i stedet med at visitere Naja til et privat psykiatrisk hospital, hvor hun skulle bo. Det på trods af, at regionens psykiatere direkte frarådede, at man sendte Naja dertil. Forældrene var forfærdede, men fik at vide, at det var dét tilbud, de kunne få. De havde ikke energi til flere kampe, så de accepterede.

”Det viste en fuldstændig mangel på forståelse fra kommunen. Men vi kunne ikke kæmpe mere. Det blev to af de værste år af vores liv. For hun blev ødelagt der. Hun blev mere udadreagerende og var så stresset, at hun endte i konflikter, hun aldrig skulle have været i. Når vi havde været på

Oplevelserne sætter sine spor

Både Naja og hendes forældre har mærket konsekvenserne af den manglende støtte. I 2013 fik Najas mor tilkendt førtidspension, og i 2020 fik Christian Holm tilkendt ’tab af erhvervsevne’.

”Jeg var brændt helt sammen. Jeg kunne ikke mere. Vi har i årevis været stressede, usikre og i alarmberedskab. Jeg har selv haft panikangst af det. Og det vil være livslange konsekvenser for os,” siger Christian Holm.

I dag bor Naja på et rigtig godt bosted i en §108. Forløbet dertil var endnu en stresset og usikker tid, men dog med en erfaren sagsbehandler, der satte ting i gang. Og for en tid, er der nu ro på for familien. Men de frygter for fremtiden.

”Vi føler, vi er ’ude af det’ nu med den §108 visitation, Naja fik i 2017. Den lettede hos os, fordi der nu er en gensidig erkendelse af situationen. Men indtil da var alt usikkert. Sådan er det jo egentlig stadig i dag, for intet er helt sikkert. Kan de tage hendes bosted fra hende? Og hvad sker der, når vi en gang ikke er her mere? Vi stoler ikke på, at kommunen går ind og hjælper,” siger Christian.

Nu har Christian Holm skrevet oplevelserne ned og samlet i bogen “Mellem to stole.” Han håber, at andre kan få glæde af deres historie og erfaringer.

Magnus' mistrivsel i skolen blev starten på en lang kamp for støtte

Af Fie Hviid Olesen, Journalist

Magnus trivedes i sin børnehave, når han fik den rette struktur og forberedelse. Men det fulgte ikke med ham ind i skolen. Særligt larmen og det sociale var svært. Allerede i 1. klasse oplevede Magnus mange konflikter i pauserne og SFO'en. Et par gange gik han fra skolen og tog selv bussen hjem, fordi han ikke ville i SFO.

"Han sagde, at han "bare skulle hjem – NU!" Han kunne ikke holde larmen ud. Han reagerede også voldsomt hjemme. Han råbte, skreg, græd og var rigtig frustreret. Han kunne ikke forstå, hvorfor de andre børn gjorde, som de gjorde," siger Elise Pihl Fryland, mor til Magnus.

Magnus var i så stor mistrivsel, at han ofte blev afleveret sent eller hentet tidligt, og der var flere dage, hvor han slet ikke kom afsted. Selvom han i en periode fik 12 timers støtte af en pædagog om ugen, fik han det gradvist dårligere. Hans forældre holdt ham hjemme, når det var værst, men det pressede hele familien.

"Han vil så gerne skolen, men kunne ikke være der. Han brød sammen. Der gik et helt år, hvor han hver dag følte sig forkert og flere gange ønskede, han ikke var født. Han havde selvmordstanker som 7-årig. Og vi følte os magtesløse. Skolens tiltag hjalp ikke, og når vi søgte om støtte, fik vi afslag," siger Elise Pihl Fryland.

Fik tabt arbejdsfortjeneste med tilbagevirkende kraft

Imens den lille dreng kæmpede sig i skole, kæmpede forældrene for støtte til familien og et specialtilbud til Magnus. De var i konstant kontakt med skolen og kommunen for at finde løsninger. Tre gange søgte de om fuld eller delvis tabt arbejdsfortjeneste. Første gang i 2019 for at Elise kunne være hjemme, så Magnus ikke skulle i SFO. I Den Pædagogiske psykologiske vurdering, PPV, stod der skrevet, at Magnus fik det værre af tiden i SFO. Men alligevel fik familien hver gang afslag. Og hver gang klagede de.

Foto: Privat foto

I starten af 2020 fik Magnus endelig diagnosen 'autisme'. Og familien fik medhold i deres klager med tilbagevirkende kraft. Elise stod nu til at få fuld tabt arbejdsfortjeneste. Men kommunen vurderede, at hun ikke kunne modtage det samtidig med, at far Mikkel var på barsel. Det klagede de over og fik igen medhold.

Nu ville kommunen dog kun betale Elise 12 timer om ugen, fordi de vurderede ud fra hendes tidligere skiftende arbejdstider. Det kunne ikke hænge sammen økonomisk, og der faldt familien sammen. De besluttede, at Mikkel skulle sige sit job op, så han kunne få fuld tabte arbejdsfortjeneste og være hjemme ved Magnus, når det var nødvendigt. Og Elise skulle arbejde.

"Jeg var grædefærdig. Det var ulogisk, at Mikkel sagde sit faste job op, når jeg nu allerede var hjemme med Magnus. Men vi kunne ikke mere. I flere år har vi levet for meget få penge, fordi vi passede vores dreng. Samtidig med at vi søgte og klagede over kommunen. Og hver gang vi

klagede, gik der længere tid uden hjælp. Nu fik vi så endelig tabt arbejdsfortjeneste, men det skulle vi jo have haft for to år siden, da vi søgte," siger Elise.

Den beslutning gav familien et tiltrængt pusterum, og de kunne nu fokusere på at få den rette skole til Magnus. Og i august 2020 blev han visiteret til en specialskole. I dag går den nu 10-årige Magnus i en god klasse med kun fire andre elever og to lærere. Han trives bedre og er begyndt at fortælle om sin skoledag.

"Han åbner sig mere op igen og er mere sig selv. Der er stadig dage, hvor han har det svært, og vi må have ham hjemme, men det går bedre. Nu skal vi forældre også lige komme os," siger Elise Pihl Fryland.

Spørg socialrådgiveren

Kære socialrådgiver

Mit barn har lige fået en autisme-diagnose. Hvad har min familie ret til at få af hjælp?

Det er vigtigt at sige, at en diagnose i sig selv ikke giver én automatisk ret til noget specifikt i forhold til f.eks. hjælp til økonomi, kurser, merudgifter, indsatser eller lign. Det vil altid bero sig på en konkret og individuel vurdering af ens støttebehov.

Det vil sige, at det skal vurderes, hvilken og hvor meget støtte, man har brug for. Det er din egen kommune, der skal vejlede dig og vurdere behovet for støtte.

Det man dog har ret til, er det der er beskrevet i lovgivningen om retssikkerhed og forvaltningens forpligtelser. Du har som borger blandt andet altid ret til: at blive inddraget i din sag, at en sag behandles så hurtigt som muligt, at blive oplyst om forskellige muligheder af kommunen, at få vejledning om støtte af din kommune og at have en bisidder med til møder.

-Bedste Hilsner Socialrådgiverem

“Stadfæstelse af kommunens afgørelse”

Det betyder, at Ankestyrelsen er enig i kommunens afgørelse.

Kære socialrådgiver

Jeg har lige fået et afslag på den støtte, jeg har søgt om, og som jeg har brug for. Hvad gør jeg nu?

Hvis du er utilfreds med et afslag på støtte, så har du mulighed for at klage.

Når du modtager et skriftligt afslag fra kommunen, så skal der være vedlagt en klagevejledning, hvis du har mulighed for at klage. Sørg altid for at få en skriftlig afgørelse. Giver et afslag mundtlig, skal du bede om at få dette på skrift.

I de fleste tilfælde kan der klages til Ankestyrelsen eller Klagenævnet for Specialundervisning. Der er ingen krav til, hvordan en klage skal se ud. Man kan klage mundtligt og skriftligt. Myndigheden har notatpligt, hvis man klager mundtligt, men det er en god idé at bede om en skriftlig bekræftelse.

Når man klager over kommunens afgørelse, er det i første omgang kommunes pligt at foretage en genvurdering af sagen (jf. retssikkerhedsloven § 66). Kommunen har dermed mulighed for selv at ændre sin afgørelse. Fastholder kommunen sit afslag, sendes klage og relevante sagsakter til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen vil da behandle klagen. Det kan føre til en stadfæstelse, en hjemvisning eller en omgørelse af kommunens afgørelse.

Ankestyrelsen kan ikke tage stilling til valget af et konkret tilbud eller udbyder. Ankestyrelsen kan kun tage stilling til det indholdsmæssige og retslige. Klage over valg af udbyder skal rettes til kommunen.

En klage over sagsbehandlingen kan rettes til kommunen, f.eks. leder af afdelingen og dernæst borgmester. Hvis din kommune har en borgerrådgiver, kan denne også skabe og understøtte dialog med afdelingen.

-Bedste Hilsner Socialrådgiverem

Kend dine rettigheder: Hvad betyder Ankestyrelsens afgørelser?

“Hjemvisning af sagen”

Kommunen skal genbehandle sagen. Ofte er dette begrundet med manglende indhentning af oplysninger eller vægtning af bestemte oplysninger. Her vurderes der ikke på selve afgørelsen om afslag, men på sagsbehandlingen. Kommunens afgørelse kan igen blive et afslag

“Omgørelse af kommunens afgørelse”

Det betyder, at Ankestyrelsen ændrer kommunens afgørelse, og borgeren skal helt eller delvist bevilges det, der er givet afslag på. Kommunen skal følge en sådan afgørelse.

Naturen skal være for alle - også for børn med autisme

Naturen har en god effekt på de fleste af os. Men lever man med et handicap som autisme, kan der være en række barrierer, der gør det svært at få glæde af naturen. "Natur for alle" er et nyt projekt der skal kortlægge tilgængelig natur i Danmark, så flere mennesker med handicap kan komme ud i det fri.

Mange mennesker med handicap er ufrivillige inde-mennesker. Det bekræfter en undersøgelse fra Danske Handicaporganisationer, hvor 60 procent svarer at de gerne vil være mere friluft aktive, end de er i forvejen. Over 80 procent oplever nemlig, at det forbedrer deres psykiske velvære og humør.

Undersøgelsen viser også, at de fysiske rammer kan være en barriere. Men de fysiske rammer er mere end kørestolsvenlige stier, og det skal der fokus på, mener Simon Felskov. Han er medlem af Hovedbestyrelsen i Landsforeningen Autisme, bestyrelsesmedlem i Kreds Vestegnen og far til en 5-årig dreng med infantil autisme.

- Hvis vores søn skal være inkluderet i samfundet, skal vi kunne tage ham med til de ting, vi laver som familie. Vores hjem er indrettet efter det, men når vi kommer ud i verden, begynder det at blive svært for os, fortæller han.

De usynlige barrierer i naturen

Simon Felskov har sammen med sin kone og en sammenbragt børneflokk altid været aktive i naturen, men det er udfordrende, når man har et barn, der fysisk er fem år, men kognitivt er yngre end et vuggestuebarn.

- Vi har behov for at kunne overskue området og se vores barn hele tiden. Vi kan ikke råbe stop og regne med, at han stopper. Derfor har vi gerne en trækvogn med, men det er jo en fysisk inaktiv måde for barnet at opleve naturen på, forklarer Simon.

Børn med infantil autisme kan have tendens til 'wandering' - at løbe eller gå i en retning uden nødvendigvis at have et egentligt formål. Derfor har Simon og hans kone blandt andet prøvet at besøge aflukkede fodboldbaner, så deres søn kunne få lov til at løbe frit uden at kunne løbe væk.

- På en indhegnet fodboldbane skal vi ikke være bange for trafik, vand eller skrænter, hvor vores søn kan komme til skade. Men det er ikke en vildt fed naturoplevelse for familien, siger han.

I den anden ende af landet bor Lise Ebbensgaard, der har en søn på 24 år, som også har infantil autisme. Hendes søn bor på bosted, så for familien har naturen været en neutral grund at mødes på.

- Når man er afhængig af andre mennesker i sin hverdag, så er uderummet en god måde at få sit personlige space på. Vi oplever både, at han har brug for ro og højt til loftet, men han har også glæde af den sanselige stimulering, der findes i naturen, fortæller Lise Ebbensgaard.

Samme handicap med forskellige behov

Selvom Simon Felskov og Lise Ebbensgaard hver især er forældre til børn, der befinder sig nogenlunde samme sted på spektret, så

Medlemshistorie af Morten Hauge Larsen, videnscenter om Handicap

er deres udfordringer i forbindelse med udeliv forskellige.

Hvor Simons søn ikke bryder sig om at holde sine forældre i hånden, og far derfor ofte må befinde sig inden for en armslængde, har Lises søn som barn altid ønsket at have en hånd at holde i, fordi han kunne blive ængstelig af at komme ud. Derfor er behovene i naturen også forskellige.

- Når vi tager ud, mangler vi afgrænsede arealer, tydelige stier og afskærmede områder. Det fedeste er jo, når min søn kan være fri, lege og have det sjovt, og jeg ikke skal bremse ham, fortæller Simon Felskov.

- Vi har brug for at kunne lave en klar plan hjemmefra. Vi vil gerne kende faciliteterne, og hvis vi kunne ønske os noget, ville vi gerne besøge naturen, hvor der ikke er allerflest mennesker, for eksempel på handicapdage- eller tidspunkter, hvor der kan vises en anden form for hensyn, siger Lise Ebbensgaard.

Simon Felskov peger på, at løsningerne kan findes med få midler. Fokus skal bare være på det.

- Alle kommuner har jo borgere med autisme, og alle kommuner bruger i forvejen midler på handicapvenlige løsninger. Man er nødt til aktivt at involvere de pårørende eller andre mennesker, der har erfaring med borgere med autisme, så deres behov også kan blive tilgodeset, slutter han.

Tilgængelig natur kortlægges og formidles

Den tilgang er Videnscenter om handicaps projektleder for "Natur for alle", Lærke Falstaff, enig i. I de seneste par måneder har hun besøgt flere organisationer i Handicaporganisationernes Hus for at få en idé om, hvilke behov medlemmerne har, når det kommer til at gøre

Natur for alle

Videnscenter om handicap arbejder for at skabe et aktivt og deltagende liv for mennesker med handicap. Det gøres blandt andet igennem projekt Natur for alle, der skal kortlægge tilgængelig natur i hele landet, så endnu flere mennesker med handicap kan få glæde af naturen.

Projektet løber over tre år og er støttet af AAGE V. JENSEN NATURFOND og Fri-luftsrådets Udlovningsmidler.

brug af naturen. Det er værdifulde erfaringer, når hun skal i gang med at kortlægge den tilgængelige natur i Danmark.

"De input, jeg får ved at snakke med brugerne og deres medlemsorganisationer er helt centrale for at vi senere i projektet kan formidle udvalgte naturstier på en god måde til de mange forskellige brugere af naturen. I forhold til en diagnose som autisme, handler det for mig om at få en forståelse for, hvori barriererne for at komme ud i naturen helt konkret ligger. Når jeg kender dem og brugernes behov så kan jeg bedre hjælpe til at få formidlet lige netop de oplysninger som gør at flere med autisme kommer ud i naturen. Derfor sætter jeg stor pris på, at forældre som Simon og Lise vælger at dele deres erfaringer," siger Lærke Falstaff.

Lærke er i øjeblikket i gang med indsamle viden om brugernes behov i naturen. På baggrund af den viden udvikles der blandt andet krav til registreringen af tilgængelig natur. Senere udvikles der en egentlig løsning til at registrere den tilgængelige natur, som testes af brugerne. I den sidste del af projektet udbredes løsningen og der arbejdes med at formidle den tilgængelige natur.

Kender du nogle steder at tage på tur, hvor forholdene er særligt gode og tilgængelige? Skriv meget gerne dine input til Lærke på lf@handivid.dk.

Mit eget sted

Medlemshistorie af Signe Dinesen

For bare tre år siden, havde jeg ikke i min vildeste fantasi troet, at jeg kunne bo selv. Tanken om at flytte hjemmefra strejfede mig flere gange, men trods en pendlen frem og tilbage mellem mine skilte forældre, som jeg var godt træt af, var forestillingen om at skulle klare mig selv alt for skræmmende. Trygheden, hvor skulle jeg finde den, hvis ikke jeg forblev i mine velkendte rammer?

Trods det måtte jeg alligevel erkende, at der et sted i mig, brændte en stor lyst til at stå på egne ben. Men det virkede urealistisk.

Jeg blev diagnosticeret med infantil autisme, da jeg var 19. Efter 7 år fanget i en livstruende spiseforstyrrelse, perioder med skolevægring, indlæggelse og en del depressioner, kunne jeg den dag, jeg fik min diagnose, endelig begynde at forstå. Jeg havde fået en forklaring på min hullede fortid. En forklaring på hvorfor jeg som en depressiv 8-årig skrev: "jeg vil hellere dø, end jeg vil leve" på mit skrivebord, hvorfor jeg hadede, når min tandbørste skulle skiftes ud, og hvorfor jeg altid havde følt mig som en malplaceret eksistens med ikke alderssvarende interesser og en afvigende tænkemåde.

Den erkendelse skabte efter noget tid en forløsning. Jeg begyndte at tilgive mig selv, mine forældre begyndte at forstå og en følelse af, at være okay som den jeg var, begyndte at udviske

mine mange selvbeprejdelse. En proces var startet i mig. Jeg fik at vide, at jeg var født med en hjerne, der afveg fra den typiske og fungerede på en anderledes måde. Det gav mening.

Det gjorde, at jeg begyndte at udvikle mig. Jeg fik selvindsigt og gik i gang med at finde strategier, der hjalp mig, fordi jeg nu kunne forme min egen identitet og komme i kontakt med mig selv. Jeg havde længe levet på bunden af et skrabet hul, men kunne nu skimte noget, der mindede om lys et sted højt over mig. Jeg kravlede, jeg rejste mig, og jeg gik. Og som tiden gik, fandt jeg ud af, at livet lå lige foran mig. Stadig med bump på vejen, men nu med den forskel, at jeg næsten altid nåede, at tage fra i faldet, så jeg hurtigt kunne komme på benene igen.

Og så fik jeg modet til at flytte hjemmefra.

Overgange

Her tre år efter min diagnosticering sidder jeg og skriver fra min egen sofa, på mit eget værelse, på et kollegie, der ligger flere 100 km væk fra det velkendte.

Jeg er 22 år og er flyttet hjemmefra.

Som mange andre på autismspektret synes jeg, at skift kan være enormt angstprovokerende. Forandringer er udfordrende, især hvis det er forandringer, jeg ikke selv er herre over. Men efter lidt analysearbejde har jeg erfaret, at det for mig er overgangen, der er humlen. Det skræmmende findes i overgangsperioden - skiftet fra et scenarie til et andet, fra en ramme til en anden. I tiden mellem at den nye ramme er blevet det normale. Men ubehaget varer kun ved, indtil jeg har fundet mine rutiner det nye sted, jeg befinder mig.

Da jeg flyttede ind på kollegiet, mærkede jeg ubehaget i stor grad, men mens angsten bevægede sig rundt i mit system, begyndte jeg at finde nye rutiner og søgte alt det, der mindede om noget velkendt for mig.

Jeg fandt en kolonihave i nærheden, hvor jeg gik ture, det mindede mig om mine bedsteforældre, jeg indrettede mit værelse på en behagelig måde, fyldte mit køleskab med velkendte madvarer, som jeg kunne lide, og jeg fandt mine steder i naturen. Alt sammen ting, der gav mig ro og tryghed.

Jeg dulmede angsten med gentagelser. Gentagelser. Gentagelser og gentagelser. Til sidst havde jeg skabt en struktur, der lå på rygraden.

Frygten var ulidelig i starten, og den kommer stadig sommetider. Den spreder sig som en steppebrand indeni og kan brænde alle rationelle tanker ned til aske. Men det gælder om ikke at følge med den, ej heller at gøre modstand. Den forsvinder igen, hvis jeg venter længe nok. Var jeg fulgt med bekymringerne, sad jeg ikke stadig her på mit værelse, men havde for længst stukket halen mellem benene og var flyttet hjem til det, jeg kender.

At kunne flytte hjemmefra er kun sket, fordi jeg har udviklet mig og er blevet klogere. Hjernen er plastisk og i konstant bevægelse - også autisme-hjernen! Selv om min hjerne kan være

mere rigid på en del områder, er det langt fra en selvfølge, at et menneske med autisme ikke kan udvikle sig, ændre sig og vokse. Det kan måske være, at det tager længere tid, og at der er ting, der aldrig ændrer sig, men der er intet statisk over autisme-hjernen. Tværtimod.

Jeg græder ikke længere, når min tandbørste skal udskiftes, og jeg går heller ikke længere i de samme bukser hver dag, selv om det ville være okay, hvis jeg gjorde, men det er ikke længere sådan, min autisme kommer til udtryk. Jeg udvikler mig hele tiden, ligesom alle andre udvikler sig.

Som et visdomsord siger, skal man ændre det, man kan, acceptere det man ikke kan og være klog nok til at se forskellen. Det citat hænger på min væg, for jeg synes det skarpt og lige i øjet.

Her sidder jeg så og er taknemmelig for at have fået min egen base. Et værelse hvor jeg kan være helt alene og invitere folk ind, når jeg har lyst og på mine præmisser. Det har stor betydning for mig at have mit eget sted.

Der er ingen tvivl om, at det er en stor mundfuld at flytte hjemmefra, at skulle stå for økonomi, indkøb, rengøring og at dele køkkenet med 12 andre festglade unge mennesker. Det er hårdt, udfordrende og til tider yderst krævende. Men det er også skide sjovt og lærerigt og en kæmpe frihed.

Mine forældre er kun et opkald væk, jeg har gode kontakter, og jeg ved, at der er en del støttemuligheder tilgængelig, hvis jeg en dag får brug for det.

På et tidspunkt er jeg ikke længere langt væk hjemmefra. Så er det her min tryghed. Mit kollegieværelse, med min egen sofa og udsigt til det velkendte rønnebærtræ.

Mød foreningen

LANDSFORENINGEN AUTISMES HOVEDBESTYRELSE

FORMAND

KATHE JOHANSEN

NÆSTFORMÆND

DORTE SCHANDORPH JENSEN

TINJA VANDMOSE

HOVEDBESTYRELSE

SIMON FELSKOV

KIRSTIN ELIASSEN

SUSANNE CHRISTENSEN

TINA R. SØLLING

FELIX MUNCH

MARIJE JACOBSEN

TOMAS SCHILLING NIELSEN

FLEMMING RASMUSSEN

SUPLEANTER

JANE JENSEN

VINNI KJÆRGAARD JØRGENSEN

AUTISME- OG ASPERGER FORENINGEN FOR VOKSNE

FORMAND: NINA CATALINA MICHAELSEN
E-MAIL: FORMAND@ASPERGERFORENINGEN.DK

Frivillig i Kreds Sønderjyllands modtog Haderslev Handicappris 2021

Stort tillykke med Haderslevs Handicappris 2021 til Christa Erichsen, som er næstformand i Kreds Sønderjylland og formand i kommuneforeningen i Haderslev. Hun modtog prisen i starten af december sidste år for sit store arbejde for autismesagen lokalt.

I kredsen har Christa været med til at yde et vigtigt arbejde for mennesker med autisme og deres familier i lokalområdet, og de har kæmpet for at komme ind og få indflydelse i det kommunale arbejde.

”Jeg var meget overrasket og meget glad for at modtage prisen. Det viser jo virkelig, hvor vigtigt et arbejde, vi udfører ude i kredsene. Det har været svært at få foden indenfor i kommunen, men nu har vi indflydelse og er med til møder om

socialområdet i kommunen. Og vi er med til at komme ud og holder oplæg for sagsbehandlerne om autismeområdet. Det er jeg stolt af. Det næste er, at vi prøver at få mere indflydelse på skoleområdet. Der er der meget, vi skal rette op på,” siger hun.

Landsforeningen Autisme har 16 kredse i Danmark og en i Grønland. Her udføres der hver dag et stort arbejde for at sikre: aktiviteter for medlemmerne, relevante oplæg, netværksgrupper og politisk indflydelse lokalt. Og der er plads til endnu flere frivillige kræfter derude. Hvis man vil høre mere om arbejdet i sin lokale kreds eller bidrage med ens tid eller andet, så kan man finde alle kredsens kontaktoplysninger på de kommende sider i bladet her – eller finde kredsen på hjemmesiden: www.autismeforening.dk/#FindDinKreds.

”Man skal selvfølgelig være klar på, at det en gang i mellem er rigtig hårdt, for vi frivillige har jo et arbejde og en familie ved siden af. Men det er så vigtigt, at der sker noget ude i kommunerne. Og der er meget at gøre,” siger Christa Erichsen.

SEKRETERIATET

BANESTRØGET 19, 2630 TAASTRUP
TLF. 7025 3065
KONTOR@AUTISMEFORENING.DK
WWW.AUTISMEFORENING.DK

SEKRETARIATET HAR ÅBENT 9.00-12.00 OG
13.00-15.00 MANDAG-TORS DAG.

SOCIALRÅDGIVEREN HAR ÅBENT FOR TELE-
FONRÅDGIVNING PÅ
TLF. 61284577 - MANDAG TIL FREDAG KL. 10-
12, SAMT TIRSDAG OGSÅ KL. 17-19

LANDSFORMAND

KATHE B. JOHANSEN
TLF. 61284437
KATHE.JOHANSEN@AUTISMEFORENING.DK

SEKRETARIATSCHEF

TORBEN DAN PEDERSEN
TLF. 20 49 64 41
TORBEN@AUTISMEFORENING.DK

SOCIALRÅDGIVER

CHARLOTTE NIELSEN
TLF. 61284577
SOCIALRAADGIVER@AUTISMEFORENING.DK

KOMMUNIKATIONS MEDARBEJDER

FIE HVIID OLESEN
TLF. 29259452
FIE@AUTISMEFORENING.DK

ORGANISATIONS KONSULENT

KIRSTINE PEDERSEN
TLF. 29706622
KIRPE@AUTISMEFORENING.DK

MARKEDSCHEF

GITTE VELLING
TLF. 61311654
GITTE@AUTISMEFORENING.DK

KONTORASSISTENT

JANNIE K. KORNERUP
TLF. 70253065
KONTOR@AUTISMEFORENING.DK

KURSUS- OG KONFERENCKOORDINATOR

MARIA FROSTHOLM WALLBRIDGE
TLF. 61313199 / MARIAF@AUTISMEFORENING.
DK

LAYOUTER OG GRAFIKER

SARAH KIRKEGAARD
SAKI@AUTISMEFORENING.DK

KOMMUNIKATIONS MEDARBEJDER

GITTE MAY THIEL
GITTEMAY@AUTISMEFORENING.DK

KREDS NORDJYLLAND

AUTISMENORD.DK
FORPERSON KRISTINA VALENTIN
E-MAIL: KV@AUTISMENORD.DK

KREDS LIMFJORD

WWW.KREDSLIMFJORD.DK
FORMAND KATHARINA STENDYS HAMMER
E-MAIL: FORMAND@KREDSLIMFJORD.DK

KREDS ØSTJYLLAND

AUTISMEOJ.DK
FORMAND MARIANNE BANNER
E-MAIL: MARIANNE_BANNER@YAHOO.DK

KREDS MIDTVEST

KREDSMIDTVEST.DK
FORMAND LISE LOTTE BJERGE
E-MAIL: LB@KRDSMIDTVEST.DK

KREDS TREKANTEN

AUTISMEFORENING.DK/TREKANTEN/OM-VORES-KREDS/
FORMAND GITTE OLANDER
E-MAIL: GITTE.OLANDER.MAIL@GMAIL.COM

KREDS SYDVESTJYLLAND

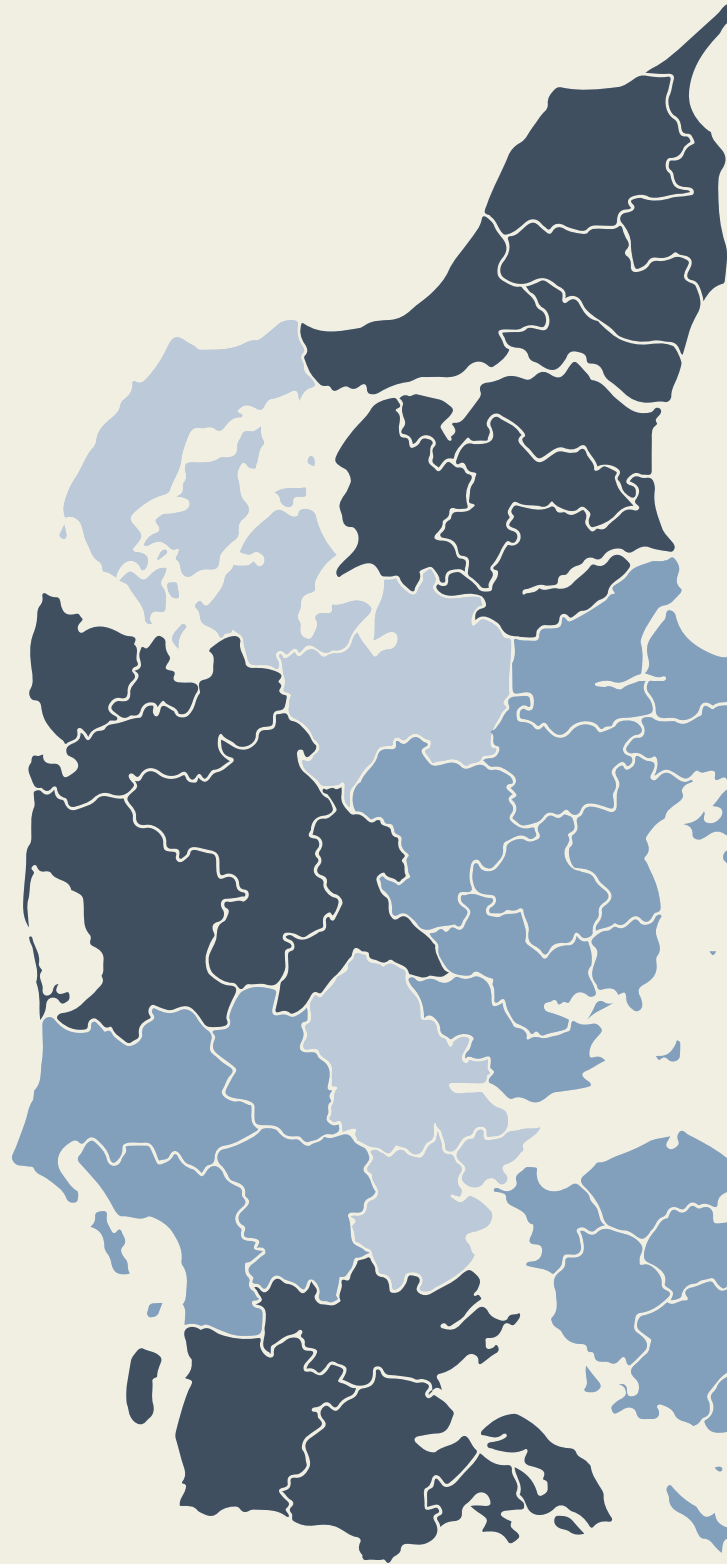
KREDSSYDVEST.DK
KONTAKTPERSON MARIJE JOCOBSEN
E-MAIL: MARIJE@AUTISMEFORENING.DK

KREDS SØNDERJYLLAND

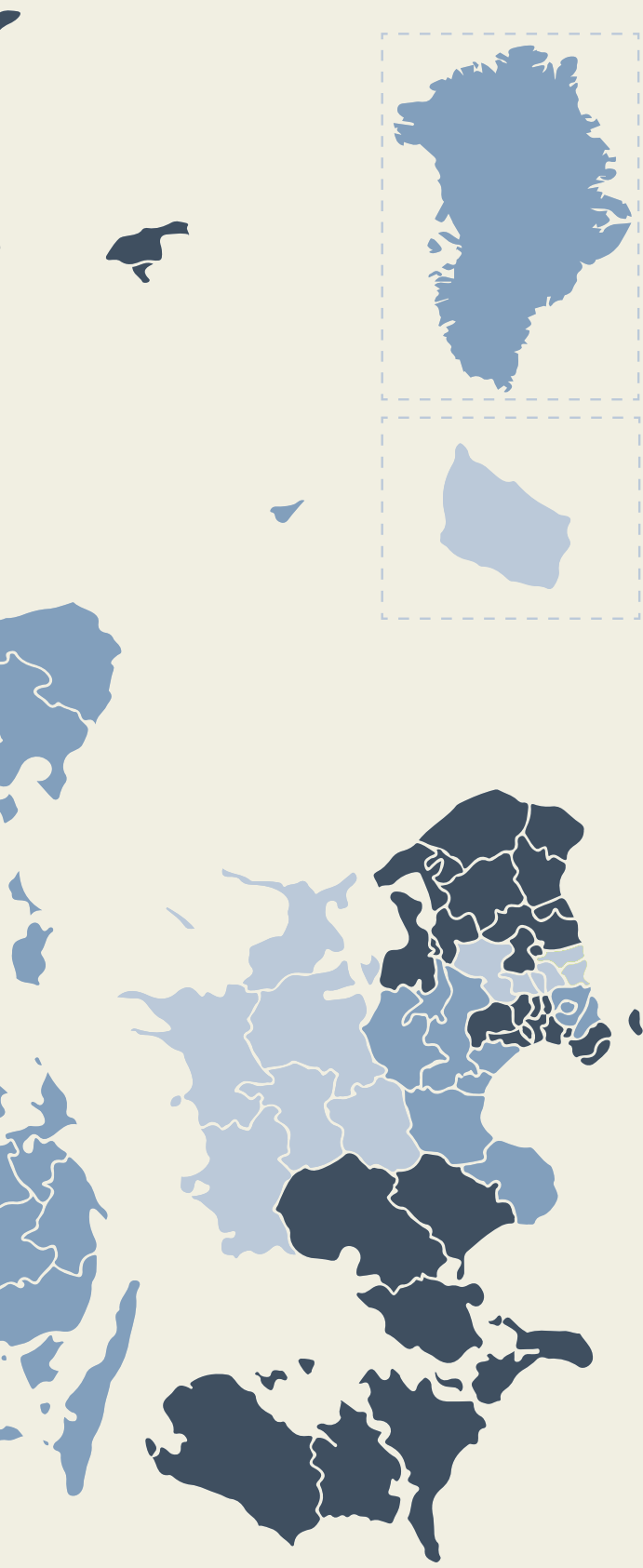
AUTISMEFORENING.DK/SOENDERJYLLAND/OM-OS/
FORMAND MALENE JØRGENSEN
E-MAIL: MALENEJ@AUTISMEFORENING.DK

KREDS FYN

AUTISMEFYN.DK
FORMAND LILLI F. M. JØRGENSEN
E-MAIL: LILLIOE@AUTISMEFORENING.DK

Kredsene afholder hele året oplæg og aktiviteter for medlemmer. Du kan altid følge med i, hvad der forgår i din kreds på deres hjemmeside eller facebook-side

KREDS VESTSJÆLLAND

AUTISMEVESTSJAELLAND.DK
FORMAND: SISS-MAY ANDVIK
EMAIL: SISSMAYAN@AUTISMEFORENING.DK

KREDS MIDTSJÆLLAND

AU10SME.DK
FORMAND RUNE GAMBY
E-MAIL: RUNE@AU10SME.DK

KREDS NORDSJÆLLAND

AUTISMENSJ.DK
FORMAND ELIZABETH T. CHRISTENSEN
E-MAIL: TIL.FORMAND@GMAIL.COM

KREDS KØBENHAVN/FREDERIKSBERG

AUTISMEFORENINGKBHFRB.WORDPRESS.COM/
FORMAND KATRINE PALSBY
E-MAIL: KATRINEPA@AUTISMEFORENING.DK

KREDS STORKØBENHAVN NORD

AUTISMEFORENING.DK/STORKOEENHAVNNORD/
FORMAND RIGMOR MADELEINE LOND
E-MAIL: FORMAND@AUTISME-STORKBH.DK

KREDS VESTEGNEN

AUTISMEFORENING.DK/VESTEGNEN/
FORMAND MALENE ADLER
E-MAIL: VESTEGNEN@AUTISMEFORENING.DK

KREDS STORSTRØM

AUTISMEFORENING.DK/STORSTROEM/
FORMAND MICHAEL WEYAND
E-MAIL: WEYANDMI@GMAIL.COM

KREDS BORNHOLM

AUTISMEFORENING.DK/BORNHOLM
FORMAND KARINA BUNDGAARD
E-MAIL: KARINABU@AUTISMEFORENING.DK

KREDS GRØNLAND

WWW.AUTISME.GL
FORMAND NANETTE HAMMEKEN
E-MAIL: NANETTE@NATUR.GL

Vi snakker om den virkelighed, som børnene befinder sig i, og sætter fokus på det behov for hjælp, som familien har.

Kursets formål er at forstå barnets reaktioner og handlemuligheder. Samtidig kommer vi ind på, hvordan problemskabende adfærd opstår, når omgivelserne ikke møder barnet med den nødvendige autis-mefaglige indsats.

Tilmelding

autismeforening.dk/sikon-kurser-og-konference/kurser/skolevaegring-10194-fp-44/

Yderligere info

Kontakt Maria F. Wallbridge på mariaf@autismeforening.dk eller tlf. 6131 3199

Vi kommer til at tale om:

-Hvorfor opstår skolevægtringen hos barnet?

-Hvad betyder det at inkludere i folkeskolen?

-Hvordan kan I beskrive, belyse og håndtere de følgetilstande, som kan opstå sammen med skolevægtringen – eksempelvis isolation, ændret døgnrytme, angst, tvangstanker/handlinger, selvskade m.m.?

-Hvad kan I som forældre gøre for at støtte jeres barn i at komme tilbage til skolen?

-Den helt særlige forælderrolle I får, fordi jeres barn har en autismediagnose.

-Hvordan kan I beskrive jeres barns behov for støtte til de professionelle som barnet møder til hverdag?

-Hvilke krav og forventninger er det rimeligt, at I som forældre har til skolen, de sociale myndigheder og de pædagogiske personale?